

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Zawada (przewodniczący)

SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa B. J.
przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Sprawiedliwości
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 czerwca 2019 r.,
zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 15 stycznia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 stycznia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę kasacyjną powódki B. J. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 września 2018 r. jako niedopuszczalną, z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia wynoszącą 22 236 zł, tj. niższą od progu wskazanego w art. 398² § 1 k.p.c.

Powódka wniosła zażalenie na postanowienie w całości, zarzucając naruszenie art. 398² § 1 k.p.c. przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że podstawą dopuszczalności wniesienia skargi kasacyjnej niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia jest wyłącznie sprawa o odszkodowanie z tytułu

wyrządzenia szkody przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, a nie także sprawa o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie ostatecznej decyzji niezgodnej z prawem. Skarżąca wniosła ponadto o przedstawienie Trybunałowi Konstytucyjnemu, na podstawie art. 193 Konstytucji RP oraz art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym pytania prawnego, czy przepis art. 398² § 1 zdanie trzecie k.p.c., w zakresie w jakim dopuszcza skargę kasacyjną niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia tylko do spraw o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, z wyłączeniem spraw o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie ostatecznej decyzji niezgodnej z prawem, jest zgodny z art. 32 ust. 1 oraz art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji.

Sąd Najwyższy zważył:

Zarzut zażalenia, dotyczący naruszenia art. 398² § 1 k.p.c. przez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że dopuszcza on wniesienie skargi kasacyjnej niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia wyłącznie w sprawach o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, i nie może być stosowany w sprawach o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie ostatecznej decyzji niezgodnej z prawem jest oczywiście chybiony.

Ograniczenia dopuszczalności skargi kasacyjnej dokonywane są ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia (*ratio valoris*) bądź rodzaj sprawy (*ratio materiae*). Z tych względów wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia jest wymogiem formalnym skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Dla określenia wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego przyjmować należy wartość przedmiotu podlegającego rzeczywistemu rozpoznaniu i rozstrzygnięciu, determinowanego żądaniem pozwu i indywidualnym interesem majątkowym osoby dochodzącej udzielenia ochrony prawnej w postępowaniu kasacyjnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2013 r. IV CSK 719/12, nie publ.). Nie budzi wątpliwości, że w sprawach o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie ostatecznej decyzji niezgodnej z prawem o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia,

która w przedmiotowym wypadku, czego nie kwestionuje skarżąca, jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych. Stawiając zarzut wadliwej wykładni powódka twierdzi, że Sąd powinien zastosować *per analogiam* normę zawartą w zdaniu trzecim art. 398² § 1 k.p.c., który dopuszcza skargę kasacyjną niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem. Stanowisko to jest nieuzasadnione, wskazany przepis ma charakter wyjątku i brak podstaw zarówno do dokonania jego wykładni rozszerzającej jak i przyjęcia luki, uzasadniającej zastosowanie analogii. Przypomnieć należy, że wprowadzenie tego przepisu nastąpiło z dniem 25 września 2010 r. i pozostawało w ścisłym związku z jednoczesną nowelizacją między innymi art. 17 i 424¹ k.p.c. Na podstawie ustawy z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 155, poz. 1037) w art. 17 dodano pkt 4⁴, na podstawie którego przekazano do właściwości sądów okręgowych sprawy o odszkodowanie z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, a w art. 424¹ k.p.c. wskazano, iż skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje jedynie od prawomocnych wyroków sądu drugiej instancji kończących postępowanie w sprawie. Ponadto na podstawie innych przepisów skarga ta przysługuje od postanowień co do istoty sprawy kończących postępowanie, wydanych przez sąd drugiej instancji w postępowaniu nieprocesowym, w postępowaniu o uznanie i stwierdzenie wykonalności orzeczeń sądów państw obcych oraz w postępowaniu o uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego za granicą lub ugody zawartej przed sądem polubownym za granicą. Od innych prawomocnych orzeczeń, w tym w szczególności wydanych w postępowaniu egzekucyjnym oraz upadłościowym i naprawczym, skarga nie przysługuje. W myśl art. 424^{1b} k.p.c., w wypadku prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych. Znaczenie i waga wskazanej

kategorii spraw uzasadniały wprowadzenie szczególnej regulacji, umożliwiającej wnoszenie spraw kasacyjnych także w sprawach o niższej wartości przedmiotu sporu. Działanie ustawodawcy, który nie zdecydował się na podobne rozwiązanie w odniesieniu do spraw odszkodowawczych, wywodzonych z innych podstaw odpowiedzialności było celowe i zmierzało do systemowego zapewnienia nadzoru Sądu Najwyższego nad orzeczeniami sądów w kwestii odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem.

Sąd Najwyższy nie znajduje podstaw do przedstawienia Trybunałowi Konstytucyjnemu, na podstawie art. 193 Konstytucji RP oraz art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym pytania prawnego dotyczącego konstytucyjności wskazanego przepisu w aspekcie pominięcia legislacyjnego.

Z tych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie jako bezzasadne (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

jw